

Svitlana Nesterenko
*Doctor of Economic Sciences, Full Professor,
Director of the Institute of Economics and Management,
Higher Education Institution «Open International University
of Human Development «Ukraine»*

Нестеренко С.С.
*доктор економічних наук, професор,
директор Інституту економіки та менеджменту
Закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет
розвитку людини «Україна»*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-576-1-21>

METHODOLOGY FOR RESEARCHING NATIONAL AND REGIONAL COMPETITIVENESS OF FORESTRY

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА РЕГІОНАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Процес забезпечення конкурентоспроможності країни, регіону або окремої галузі неможливий без економічного зростання національної економіки. Економічне зростання дійсно є стійким тільки в тому випадку, коли воно супроводжується процесом якісних поліпшень в структурі.

Економічне зростання узгоджене одночасно з процесом економічного розвитку є якісним, стійким та відображає позитивну динаміку еволюційного розвитку будь-якої економічної системи.

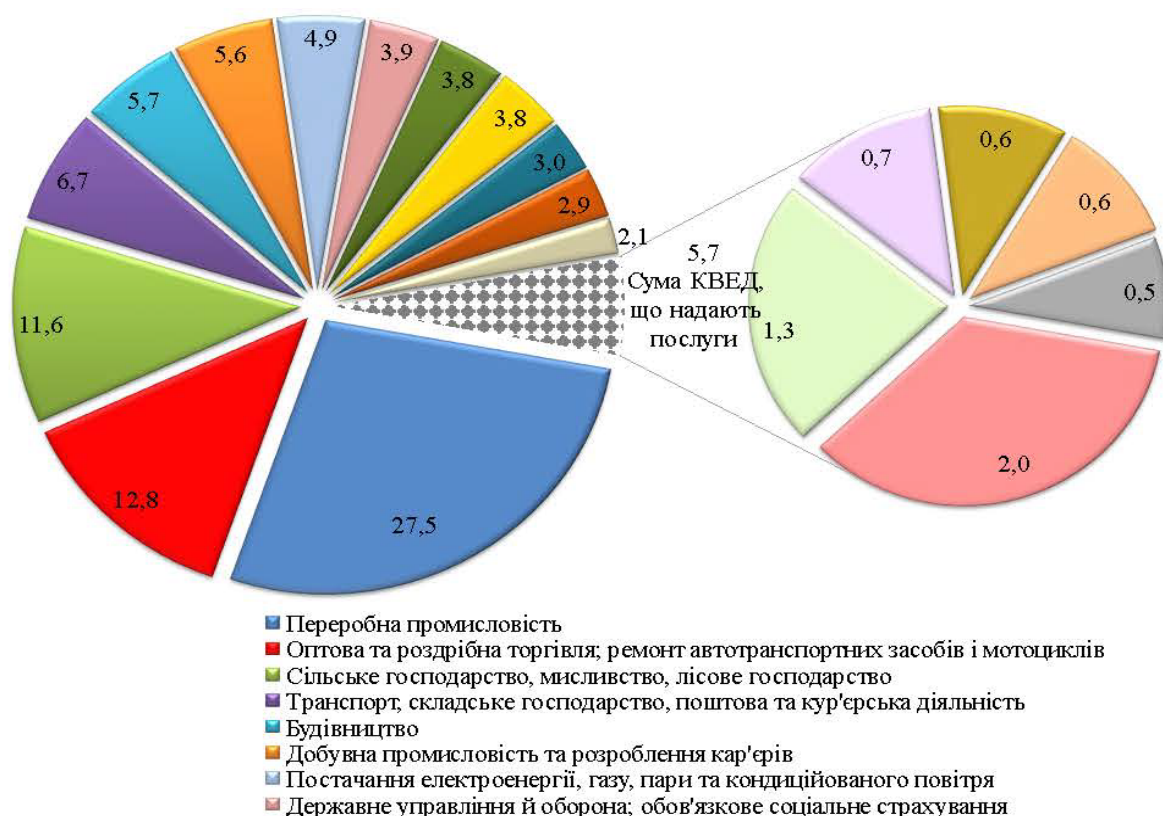
Як показує досвід функціонування світової економіки та окремих країн Європи, потреба в структурних змінах з'являється в той момент, коли в межах колишньої структури економіки виникають «вузькі місця» (це можуть бути як внутрішні – ендегенні, так і зовнішні – екзогенні обмеження) [1].

Нова прогресивна економічна система створюється не тільки під впливом внутрішніх і зовнішніх загроз в напрямку їх подолання, а й тих ресурсних можливостей, якими володіють країна (регіони) для формування певного типу економічної і технологічної структури. Тому, важливим економічним завданням є знаходження оптимального співвідношення між цілями економічного розвитку і реальними можливостями, якими володіє країна (регіони) [3].

Формування і розвиток нової технологічної системи не тільки дозволяє подолати глибоку системну кризу, а й піднести країну (регіон) на більш високий рівень економічного розвитку. Лише у тому випадку, коли країна є неспроможною до формування і практичної реалізації нової техніки і

технологій, не матиме перспектив економічного розвитку і зростання. Такий методологічний підхід підтверджується дослідженням структури випуску продукції за видами економічної діяльності (рис. 1).

Незважаючи на достатню очевидність постановки стратегічного завдання щодо формування нової структури економіки, цей процес є надзвичайно суперечливим, складним і супроводжується значним спротивом. Саме тому на етапі економічної трансформації необхідне вирішення завдання не лише щодо формування нової економічної системи та поступового заміщення старої економічної системи, що стала неконкурентоспроможною і нездатною відповісти на сучасні виклики, системи.

Рис. 1. Структура випуску продукції в основних цінах за видами економічної діяльності у 2019 році (%)

Джерело: побудовано автором за даними [2]

Така ідентифікація повинна здійснюватися в межах економічної політики, яка представляє собою політику з подолання обмежень на шляху економічного розвитку.

Схематично ендегенний взаємозв'язок між економічними і технологічними факторами відображено на рис. 2.

Тенденція до переорієнтації цілей, завдань та інструментів національної економічної політики, заснованій на пріоритетності регіонального технологічного розвитку, сьогодні характерна для багатьох країн [4].

Отже, ендогенний підхід до формування нової економічної політики передбачає єдність і взаємозв'язок економічної, промислової, технологічної та регіональної політики. Констатуємо той факт, що як національна, так і регіональна економічна політика, формуються на основі цього взаємозв'язку.

Формування відносних конкурентних переваг території є результатом ефективного використання економічного потенціалу національних та регіональних виробничих комплексів. Загальновідомо, що проблеми формування регіональних конкурентних переваг спричинені низьким рівнем інфраструктурного забезпечення функціонування регіональних виробничих комплексів. Аналізуючи тенденції вітчизняного регіонально-господарського розвитку, слід виокремити наступне [7, с. 104–105]:

- всебічне зростання виробництва і поступове нівелювання диспропорцій в соціально-економічному розвитку регіонів;
- спеціалізація регіонального господарства, міжтериторіальні економічні зв'язки і формування регіональних ринків;
- диверсифікація регіональних ринків та їх комплексний розвиток на основі структурних трансформацій;
- економічна інтеграція між регіонами та зміцнення економічних основ державності.

Рис. 2. Ендогенний взаємозв'язок між економічними і технологічними факторами в межах програми конкурентного розвитку регіонів України

Джерело: розроблено автором

При формуванні відносних переваг території мають кон'юнктурні фактори, що збільшують або знижують регіональну конкурентоспроможність, а саме [6]:

- низький рівень платоспроможності підприємств, що виготовляють або купують продукцію для забезпечення власними фінансовими та трудовими ресурсами;
- низький рівень регіональної диверсифікації товарного асортименту;
- низький рівень еластичності попиту і пропозиції на регіональному ринку.

Тому, на сьогоднішній день першочерговим є завдання зростання конкурентоспроможності країни на базі підвищення ефективності функціонування регіональних виробничих комплексів. Зважаючи на те, що частково залишаються елементи адміністративно-територіальної організації ще планової економіки, то задля підвищення рівня конкурентоспроможності всієї країни надзвичайно важливим є проблема теоретико-практичних засад ефективної моделі регіонального розвитку на основі виявлення відносних конкурентних переваг регіону [5].

Література:

1. Дунаєв І. В. Механізми модернізації регіональної економічної політики в Україні в умовах інтеграційних процесів : дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02. Харків, 2018. 440 с.
2. Статистичний щорічник України за 2019 р. Державна служба статистики України. за ред. Вернер І. Є. Київ : Державна служба статистики України, 2019. 309 с.
3. Степаненко С. В. Державне регулювання процесів соціально-економічного розвитку в Україні: монографія. Харків : Вид-во ХарРі НАДУ «Магістр», 2015. 300 с.
4. Жихор О. Б., Кузьминчук Н. В. Модель державного регулювання розвитку регіону: стратегічні, тактичні та операційні напрями. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2013. № 1 (16). С. 21–25.
5. Економічна Стратегія України 2030, «Україна – learning nation». Український інститут майбутнього. URL: <https://strategy.uifuture.org/ukraine-learning-nation.html>
6. Формування державної стратегії управління регіональним розвитком в контексті євроінтеграції України: суть, проблеми та шляхи вдосконалення: монографія / В. М. Гончаров, О. А. Трухіна, А. М. Зінченко, А. Є. Пожидаєв, С.В. Захаров, Д. О. Квітковський. Луганськ : Вид-во «Ноулідж», 2012. 176 с.
7. Кичко І.І., Гарус Ю.О. Перспективи розвитку лісового господарства України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Випуск 11. С. 128–132.